

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дн Божидар Михайлов Ангелов,

на дисертационен труд на тема:

***„Медийната грамотност: генезис, преосмисляне на
опита, предизвикателства и перспективи“***

**Представен от доц. д-р Данаил Кирилов Данов за придобиване на
научната степен „доктор на науките“ в област на висше образование 1.
Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика
(Медийна педагогика)**

Информация за дисертанта

Данаил Данов е доцент в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ към катедра „Предучилищна и медийна педагогика“, Факултет по науки за образованието и изкуствата“, където към момента води лекции и упражнения по дисциплините „Медиазнание“, „Журналистически жанрове и формати“, „Теория и история на PR“, „Нови медии“, „Мултимедия“, „Работа по проекти“ и др. Работи основно с бакалаври, магистри и докторанти от специалност „Медийна педагогика и художествена комуникация“, както и със студенти от програмата „Образователни науки и интеркултурно възпитание“. Преподава още във Факултета по журналистика и масова комуникация“ по „Информационна и медийна грамотност“, както и във Факултета по класически и нови филологии“ по „Методика на чуждоезиковото обучение“. Често е канен като гост-лектор по проблемите на развитието на медиите, комуникациите и медийната грамотност в различни български и чуждестранни университети. Докторска дисертация защитава по темата „Новите

технологии като алтернатива на традиционното обучение“ през 2011 год. във ФНПП, СУ. Преди това има магистърски степени от СУ (1988), Лондонския университет (1993) и Централноевропейския университет (1991). Трудовият му стаж – 31 години – включва работа като като младши редактор към Института по картография, 1988 – 1989, редактор в Българското национално радио, 1990-1992, редактор и водещ на новини в Радио Експрес, 1993 г., а после две години работи като редактор – продуцент в Българската редакция на Световните служби на Би Би Си, Лондон. От 1996 до 1998 г. е координатор на „Медийната програма“ на Фондация „Отворено общество“, а през февруари 1998 е избран за Зам.председател на УС на БНР, което ръководи и като и.д. Генерален директор през януари и февруари 2001. От средата на 2001 до 2010 г. Данаил Данов е Програмен директор на Център за развитие на медиите, София, за времето 2010 – 2014 г. - до постъпването си на работа в СУ - е ръководител-проекти към Центъра за развитие на комуникациите и човешките ресурси, София. Член и зам. председател на УС на БНР за периода май-юли 2019 год.

Кариерното развитие на **Данаил Данов** ясно показва задълбочения му и дългогодишен интерес в областта на медиите, журналистиката, педагогиката, практическото обучение и медийната грамотност.

Данаил Данов има отлична чуждоезикова подготовка, работил по различни проекти в над 20 страни, публикувал над 50 статии, студии и монографии в български и чуждестранни издания, печелил е престижни международни стипендии за изследвания, в това число на фондациите „Fulbright“, „Open Society“, „Chevening“ и др.

Актуалност на разглежданата проблематика

Разработваната от **Данаил Данов** тема е изключително актуална,

както в контекста на развитието на съвременното образование, така и от гледна точка на документите на Европейския съюз, които разглеждат медийната грамотност като ключово условие за успешно социално включване и активно гражданство. Важна е за утвърждаването на Софийския университет сред водещите образователни институции, изявяващи се в това изследователско поле, и в частност – за Факултета по науки за образованието и изкуствата (ФНОИ), където по темата се работи системно от десетилетие. В този контекст академичната и научна дейност на **Данаил Данов** стъпва на здрави основи, които той самият надгражда. Показателни тук са разнообразните курсове, който той води, проектите, в които участва, както и изследванията му с практико-приложен характер.

Изисквания по процедурата

По настоящата процедура за защита на дисертационен труд са спазени всички изисквания и условия за придобиване на научната степен „доктор на науките“, в това число Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му, Правилника за развитие на академичния състав на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“. Определен е състав на Научно жури със Заповед РД № 38-314/27.06.2019 на Ректора на СУ. Предложеният за защита труд за присъждане на научната степен „доктор на науките“ не повтаря темата и съдържанието на дисертацията на **Данаил Данов** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Към материалите по защитата освен дисертационен труд е приложен автореферат, коректно представящ характеристиките и съдържанието на цялостното изследване, както са и налице публикации по темата, сериозно надхвърлящи необходимия минимален брой.

Структура и съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд обхваща триста и пет страници и включва увод, две основни глави, заключение, приложения и библиография. Към него са приложени двадесет фигури и три таблици, цитирани в литературата са сто и девет източника, от които 40 на български език и шестдесет и девет – на английски език.

В *увода* Данаил Данов излага обстойно причините, поради които решава да се заеме с изследването на проблема. Освен като „ключов и присъстващ в по-голямата част от цялостното му кариерно развитие“ го представя и като „отговор на желание да анализира и систематизира множество концепции, проследяващи възникването и развитието на медийната грамотност“, като поле, обединяващо интердисциплинарна експертиза, налагаща активно сътрудничество между специалисти от различни области – педагогика, психология, високи технологии, медиазнание, комуникации и т.н. Дефинира ясно обекта, предмета, хипотезите, целите, задачите и методите, чрез които изпълнява изследването си, насочено към съставяне и прилагане на работещ модел, способен да осигури устойчиво развитие на медийната грамотност в България.

В *първата глава* на труда са проследени в детайли тенденциите в развитието на медийната грамотност, както в концептуален план, така и като успешни примери за добри практики в областта, заслужаващи внимание. Авторът анализира възможностите и пречките пред прилагането им в България, като успоредно с това се стреми да намери начини за преодоляване на негативни фактори и за засилване на положителните ефекти, които формирането на медийната грамотност предполага.

Втората глава анализира разнообразни конкретни параметри, обуславящи постигането на целта на изследването. Разгледани са фактори

като състояние на медиите, медийния пазар, свободата на словото, различни социални, демографски, политически и икономически характеристики, които поотделно и като динамика влияят върху избора на модел за обучение по медийна грамотност. Представен е критичен преглед и анализ на това обучение на всички образователни етапи, което помага за избора на целеви групи за реализация на обучителната програма. Предложеният от автора на дисертацията модел залага на съчетаването на разнообразие от дисциплини и теми, предлагани на ниво бакалавър, магистър и докторант от една страна, и от друга - под формата на следдипломна квалификация, насочена към специалисти от различни области, споделящи идеята, че модерното образование е невъзможно без развитието на медийна грамотност. Тук авторът разгръща и тезата си, че медийната грамотност, освен търсен резултат, плод на ефективна педагогическа намеса, е и своеобразен подход в образованието, съчетаващ включващо обучение, критическо мислене и използване на дигиталните медии и технологии. Конкретен израз на тази идея е и самата програма по медийна грамотност, осигуряваща добър баланс между теория и практика, присъствени и дистанционни форми на обучение.

В *заклучението* Данаил Данов представя изводите на проведеното дисертационно изследване, представя препоръки, както относно ефективното прилагане на обучителната програма, така и за постигане на устойчиво развитие на избрания от него модел.

Приноси на дисертационния труд

1. Разработеният анализ идентифицира ключовите фактори спомагащи и/или затрудняващи развитието на медийната грамотност в България, прави критичен преглед на обучението в тази област на всички нива на образованието в страната и предлага ефективно работещи практики за

налагането на модел за устойчиво развитие на предмета на изследването.

2. Дисертацията предлага всички теоретични и практически инструменти, необходими за прилагане на модела.
3. Предложените критичен анализ и обучителна програма позволяват използването им както на управленско ниво за изготвяне на образователни стратегии и политики, така и на практико-приложно ниво – при подготовката и провеждането на обучителни курсове.

Заключение

Като вземам предвид широко-мащабното изследване на медийната грамотност, предмет на предложението от **Данаил Данов** дисертационен труд, изведените и постигнати приноси и цялостната му академична и изследователска дейност, **давам своята положителна оценка** за дисертацията на тема **„Медийната грамотност: генезис, преосмисляне на опита, предизвикателства и перспективи“** и предлагам на членовете на Научното жури **да гласуват положително** за присъждането на докторанта положително на научната степен „доктор на науките“ в област на више образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2 Педагогика (Медйна педагогика).

15.09.2019 г.

Рецензент:

/проф. дн Божидар Ангелов/

REVIEW

by Prof. Bozhidar Mihailov Angelov, DSc

on the Dissertation, entitled:

“Media Literacy: Genesis, Re-Considering Experience, Challenges and Opportunities”

Presented by Assoc. Prof. Danail Kirilov Danov, PhD, for the acquisition of the scientific degree "Doctor of Science" in higher education 1. Pedagogical Sciences, Professional Area 1.2. Pedagogy (Media Pedagogy)

Dissertation Information

Danail Danov is an Associate Professor at the Department of Preschool Education and Media Pedagogy, Faculty of Educational Studies and the Arts of Sofia University “St. Kliment Ohridski”. Currently he lectures "Media Studies", "Journalistic Genres and Formats", "Theory and History of PR", " New Media, Multimedia, Project Work, and more.

He works mainly with BA, MA and PhD students in the field of Media Pedagogy and Art Communication, as well as with students enrolled in the program "Educational Sciences and Intercultural Education". He also works for the Faculty of Journalism and Mass Communication where he teaches “Information and Media Literacy”, as well as for the Faculty of Classical and Modern Philology, teaching "Methods of Foreign Language Education". He is

often invited as a guest lecturer on the issues of media development, communication and media literacy at various Bulgarian and foreign universities. Since 2011, **Danail Danov** has PhD, defended on the topic "New Technologies as an Alternative to Traditional Training" at Sofia University. Previously, he received master's degrees from Sofia University (1988), University of London (1993) and Central European University (1991). His work experience of 31 years includes positions such as a junior editor at the Institute of Cartography, 1988-1989, editor at the Bulgarian National Radio, 1990-1992, editor and presenter of Radio Express, 1993. Then, for two years he worked as a release-producer at the Bulgarian Section of the BBC World Services, London. From 1996 to 1998 he was the coordinator of the Media Program of the Open Society Foundation, and in February 1998 he was elected Vice-Chairman of the BNR Board of Directors, where he also served as an interim Director-General in January and February 2001. From mid-2001 to 2010, Danail Danov was a Program Director of the Center for Media Development, Sofia, and during 2010 - 2014 he was a Project Manager at the Center for Development of Communications and Human Resources, Sofia until his current employment at Sofia University. He was also a Member and a Deputy Chairman of the BNR Board of Directors in May-July 2019

Prof. Danov's career development clearly shows his deep and long-standing interest in the fields of media, journalism, pedagogy, practical training and media literacy.

Danail Danov has excellent foreign language competences, has worked on various projects in more than 20 countries, has published over 50 articles, studies and monographs in Bulgaria and abroad, and has won prestigious

international research scholarships, including the Fulbright, the Open Society Foundation, Chevening and more.

Relevance of the Issue Under Consideration

The topic, elaborated by **Danail Danov**, is extremely relevant, both in the context of the development of modern education and from the point of view of the EU directives, which considers media literacy as a key condition for successful social inclusion and active citizenship. The topic is important for the establishment of the University of Sofia among the leading educational institutions emerging in this field of research, and in particular for the Faculty of Educational Studies and the Arts, where the topic has been working systematically for over a decade.

In this context, **Professor Danov's** overall academic and scientific work is based on sound foundations, and in support of that we could mention the various courses he takes, the projects in which he participates, as well as his practical studies.

Procedural Requirements

Under this procedure for the defence of the dissertation work, all requirements and conditions for obtaining the degree of Doctor of Science, including the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for its Implementation, the Rules for the Development of the Academic Staff Sofia University "St. Kl. Ohridski ", have been met.

The composition of the Scientific Jury was determined by Order RD № 38-314 / 27.06.2019 of the Rector of Sofia University. The proposed defense for the award of the Doctor of Science degree does not repeat the topic and content of **Danail Danov's** PhD dissertation. In addition to that, the defense materials were accompanied by a summary, which correctly presents the characteristics and content of the entire research, as well as by publications on the topic, which seriously exceed the required minimum number.

Structure and Content of the Dissertation

The dissertation covers three hundred and five pages and includes an introduction, two main chapters, a conclusion, annexes and a bibliography. Twenty figures and three tables are annexed to it, cited in the literature are one hundred and nine sources, of which 40 are in Bulgarian and sixty-nine are in English.

In the introduction, **Danail Danov** sets out in detail the reasons why he decided to undertake the study of the problem.

In addition to being "key focus of interests throughout most of his career," he also presents it as "responding to the desire to analyze and systematize multiple concepts that track the emergence and development of media literacy," as a field that integrates interdisciplinary expertise and requires active cooperation between specialists in different fields - pedagogy, psychology, IT, media, communication, etc. It clearly defines the object, the subject, the hypotheses, the goals, the tasks and the methods by which the research has been performed, aimed at creating and implementing a working

model capable of ensuring the sustainable development of media literacy in Bulgaria.

In the first chapter, the trends in the development of media literacy, both in conceptual terms and as successful examples of good practice in the field, deserve attention. The author analyzes the possibilities and obstacles to their implementation in Bulgaria, and at the same time strives to find ways to overcome the negative factors and to enhance the positive effects that the promotion of media literacy entails.

The second chapter analyzes a variety of specific parameters that determine the purpose of the study. Factors such as the state of the media, the media market, freedom of expression, various social, demographic, political and economic characteristics that separately and in dynamics influence the choice of media literacy training model are considered. A critical review and analysis of this education is presented at all educational stages, which helps to select target groups for the implementation of the training program.

The model proposed by the author of the thesis aims at combining a variety of disciplines and topics offered at the bachelor, master and doctoral level, on the one hand, and on the other, as a postgraduate qualification aimed at specialists from different fields sharing the idea that modern education is impossible without the development of media literacy. Here, the author also argues that media literacy, is not only the fruit of effective pedagogical intervention, but is also a kind of approach in education combining training, critical thinking and the use of digital media and technology.

A specific expression of this idea is the very media literacy program, which provides a good balance between theory and practice, face-to-face and distance learning.

In his final chapter, **Danail Danov** presents the conclusions of the dissertation research, and recommendations both on the effective implementation of the training program and on achieving sustainable development of the model chosen by him.

Contributions

1. The developed analysis identifies the key factors contributing to and / or impeding the development of media literacy in Bulgaria, provides a critical review of education in this field at all levels of education in the country and proposes effective working practices for establishing a model for sustainable development of the subject of research.

2. The dissertation provides all the theoretical and practical tools needed to implement the model.

3. The proposed critical analysis and training program allow them to be used both at the management level for the preparation of educational strategies and policies, and at the practical level - for the preparation and conduct of training courses.

Conclusion

Taking into account the large-scale study of media literacy, which is the subject of the dissertation presented by **Assoc. Prof. Danail Danov**, his contributions and achievements and his entire academic and research activity, I give my positive assessment for the dissertation on "Media Literacy: Genesis, Re-Considering Experience, Challenges and Opportunities". I also suggest that the members of the Scientific Jury vote positively for awarding him the degree of Doctor of Science in Higher Education 1. Pedagogical Sciences, Professional Area 1.2 Pedagogy (Copper Pedagogy).

09/15/2019

Reviewer:

/prof. Bozhidar Angelov, DSc/